

Wojciech Chudy, Dorota Chudy-Hyski

Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna klastra czynnikiem wzrostu atrakcyjności turystycznej gmin tworzących klaster „Beskidzka 5”

Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pragmata tes
Oikonomias 10, 67-77

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wojciech CHUDY

Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach

Dorota CHUDY-HYSKI

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna klastra czynnikiem wzrostu atrakcyjności turystycznej gmin tworzących klastr „Beskidzka 5”

Synopsis: Tematem artykułu jest infrastruktura turystyczno-rekreacyjna klastra jako czynnik wzrostu atrakcyjności turystycznej gmin tworzących klastr „Beskidzka 5”. Klastry, jako współczesna forma współpracy i kooperacji instytucji naukowych, władzy regionalnej czy lokalnej oraz przedsiębiorstw różnych branż, powstają w różnych sferach działalności przemysłowej, usługowej, rolniczej czy turystycznej. Rozpoznawalność klastrów na arenie międzynarodowej zależy od efektywności i konkurencyjności ich funkcjonowania. Problematykę podjęto z uwagi na zwiększającą się rolę aktywnej turystyki w życiu współczesnego społeczeństwa. Najważniejsze dla turystów przede wszystkim jest udostępnienie odpowiednich obiektów i urządzeń infrastrukturalnych. Celem artykułu jest wskazanie znaczenia klastra w podnoszeniu atrakcyjności oferty turystyczno-rekreacyjnej poszczególnych obszarów tworzących klastr turystyczny „Beskidzka 5”. Dla realizacji podjętej problematyki zaprezentowano wyposażenie infrastrukturalne klastra turystycznego „Beskidzka 5”, stanowiące o atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej całego obszaru.

Słowa kluczowe: infrastruktura turystyczna, atrakcyjność turystyczna klastra.

Wprowadzenie

Tematem artykułu jest infrastruktura turystyczno-rekreacyjna klastra jako czynnik wzrostu atrakcyjności turystycznej gmin tworzących klastr „Beskidzka 5”.

Problematykę podjęto z uwagi na zwiększającą się rolę aktywnej turystyki w życiu współczesnego społeczeństwa. Obecnie coraz więcej ludzi uprawia różne formy aktywności turystycznej, rekreacyjnej czy sportowej [7]. Podczas swoich wyjazdów społeczeństwo korzysta z dostępnej w miejscu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i sportowej. Najważniejsze dla turystów przede wszystkim jest udostępnienie odpowiednich obiektów i urządzeń infrastrukturalnych. Należy więc zwrócić uwagę na wygość, standard i określony poziom usług.

Celem artykułu jest wskazanie znaczenia klastra w podnoszeniu atrakcyjności oferty turystyczno-rekreacyjnej poszczególnych obszarów tworzących klastry turystyczny „Beskidzka 5”.

Dla realizacji podjętej problematyki zaprezentowano wyposażenie infrastrukturalne klastra turystycznego „Beskidzka 5”.

Klasy, jako współczesna forma współpracy i kooperacji instytucji naukowych, władzy regionalnej czy lokalnej oraz przedsiębiorstw różnych branż, powstają w różnych sferach działalności przemysłowej, usługowej, rolniczej czy turystycznej. Rozpoznawalność klastrów na arenie międzynarodowej zależy od efektywności i konkurencyjności ich funkcjonowania.

Istota klastra turystycznego w literaturze przedmiotu

M. Porter, podkreślając znaczenie lokalnych źródeł rozwoju ekonomicznego współczesnych gospodarek narodowych, określił klasy (zwane też gronami lub skupiskami przedsiębiorców), jako geograficzne skupiska wyspecjalizowanych w konkretnej dziedzinie przedsiębiorstw, połączonych podobieństwami i wzajemnie się dopełniających, ich dostawców i przedsiębiorstw z pokrewnych sektorów i branż oraz instytucji otoczenia rynkowego (np. uniwersytetów, izb handlowych, przedsiębiorstw), które równocześnie konkurują i współdziałają ze sobą, w wyniku czego powstaje efekt synergii. Autor zauważa, że koncentracja przestrzenna połączona z umiejętnością współdziałania na poziomie lokalnym w celu uzyskania konkurencyjności w wymiarze międzynarodowym nabrała kluczowego znaczenia we współczesnej erze globalnego przepływu zasobów, kapitału i technologii, co stanowi pewien paradoks [14], [15].

Ch. Ketels [10] akcentuje obecność czterech charakterystycznych cech klastra, do których zalicza: bliskość, powiązania, interakcje i tzw. masę krytyczną. Bliskość oznacza, że firmy muszą być położone w takiej odległości, by mogły dzielić się zasobami oraz by pojawiły się pozytywne efekty rozprzestrzeniania się wiedzy (efekt ten często określany jest jako *spillover effect*). Dodatkowo przestrzenne funkcjonowanie klastra jest ograniczone przez mobilność społeczeństwa, możliwości transportowe oraz mentalność i oczekiwania społeczne. Warto zwrócić uwagę, iż pomimo postępującego procesu globalizacji, lokalizacja odgrywa bardzo duże znaczenie, szczególnie dla lokalnych gospodarek (dzięki unikalności położenia lokalizacja jest jednym ze źródeł konkurencyjności przedsiębiorstw). Powiązania powinny służyć realizacji wspólnych celów, na przykład zaspokojeniu popytu rynkowego. Bliskość i podejmowanie komplementarnych inicjatyw nie są jednak wystarczające. Aby wystąpiły pozytywne efekty istnienia klastra, musi zaistnieć pewien poziom aktywnych interakcji między podmiotami funkcjonującymi w jego ramach. Ponadto, by interakcje miały znaczący wpływ na działanie przedsiębiorstw, musi wystąpić wystarczająca liczba uczestników (ich odpowiednia masa krytyczna) [11].

Klasy powstają właściwie we wszystkich sektorach gospodarki. Występują zarówno w przemyśle i usługach, w sektorach wysokich technologii, jak i w sektorach tradycyjnych. Charakteryzują się różnym poziomem innowacyjności i zaawansowania technologicznego, a tym samym różnymi perspektywami oraz strategiami rozwoju [6].

W praktyce istnieje wiele przykładów funkcjonowania klastrów, przy czym we współczesnej postindustrialnej rzeczywistości gospodarczej dotyczy ona nie tylko tradycyjnego przemysłu, jak miało to miejsce w czasach, kiedy Marshall opisywał to zjawisko, ale także rzemiosła, nowoczesnych technologii, a nawet usług. Można wymienić klasy przemysłu odzieżowego i tekstylnego w północno-wschodnich i środkowych Włoszech, Dolinę Krzemową w USA, klasy winne w Portugalii, USA i Francji, klasy multimedialne, medyczne, meblarskie, dilerów samochodowych oraz wiele innych.

Lokalna koncentracja i regulacja działalności gospodarczej może dotyczyć także działalności turystycznej. J. Jackson i P. Murphy [9] twierdzą, że koncepcja klastrów stanowi doskonałe narzędzie do analizy istoty funkcjonowania regionu turystycznego, prezentując jej wykorzystanie na przykładzie bliźniaczych miast Albumy-Wodonga (Australia) oraz Victorii (Kanada). A. Dołowy, D. Milewski, P. Niedzielski i D. Szostak [2] badają uwarunkowania występowania oraz możliwości wspierania rozwoju turystycznych struktur klastrów w województwie zachodniopomorskim, formułując pewne etapy tego procesu [2]. J. Staszewska, analizując szeroko znaczenie klastrów dla rozwoju przedsiębiorstw turystycznych, określa stymulanty i destymulanty klasteringu w turystyce polskiej. Z kolei L. Petrić i Ž. Mrnjavac [12] analizują ogólną przydatność koncepcji dystryktu przemysłowego (nazywając jego współczesną wersję dystryktem przedsiębiorczym) do charakterystyki organizacji przestrzennej turystyki. Niewątpliwie organizacja i rozwój działalności turystycznej jest w wielu miejscach zbieżna ze szczególnym przypadkiem formowania się struktury klastrów. Odpowiada jego odmianie włoskiej, najbardziej zbliżonej do opisu marshallowskiego dystryktu przemysłowego [17].

W regionie turystycznym koncentracja podaży jest pierwotnie determinowana występowaniem walorów turystycznych, które stanowią równocześnie specyficzny rodzaj czynnika produkcji w odniesieniu do ogólnego produktu turystycznego całego regionu, jak i cząstkowych produktów [17].

Organizacja działalności klastra turystycznego obejmuje specjalizację poszczególnych podmiotów rynku turystycznego i paraturystycznego oraz lokalny podział pracy – dezintegrację procesu produkcyjnego, a w tym przypadku usługowego, dzięki której każda faza procesu operacyjnego może być związana z innym podmiotem. W efekcie klastr turystyczny [16] funkcjonuje jak jeden organizm ekonomiczny, wytwarzający jeden lub kilka rodzajów wyspecjalizowanego produktu turystycznego na zasadzie łańcucha technologiczno-usługowego.

Charakterystyka klastra turystycznego „Beskidzka 5”

Klaster „Beskidzka 5” powstał w wyniku dobrowolnej inicjatywy pięciu gmin: Brennej, Istebnej, Szczyrku, Ustronia oraz Wisły.

Celem strategicznym klastra „Beskidzka 5” są wspólne działania mające na celu promocję i rozwój turystyczny wymienionych miejscowości. Turystyka w „Beskidzkiej 5” stanowi główne źródło dochodu znacznej części mieszkańców. Swoją aktywność strategiczną klaster koncentruje na budowaniu korzyści skali, tj. możliwości reprezentowania i lobbowania na rzecz uczestników klastra, zwiększania pozycji przetargowej i możliwości uzyskania środków finansowych dla klastra [4].

Klaster „Beskidzka 5” został stworzony poprzez takie działania, jak [16]:

- podjęcie inicjatywy utworzenia klastra przez Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Delta Partner;
- podpisanie umowy współpracy między gminami Brenna, Istebna, Szczyrk, Wisła, Ustron; liderem zostało miasto Ustron;
- prace aktywizujące klaster w ramach projektu Sektorowych Sieci Współpracy i Struktur Wspierających Przedsiębiorstwa w województwie śląskim podjęte przez Górnośląską Agencję Przekształceń Przedsiębiorstw i Regionalną Izbę Gospodarczą w Katowicach (2006–2008);
- powołanie Lokalnej Organizacji Turystycznej „Beskidzka 5” – broker sieciowy; zrzeszanie samorządów i lokalnych przedsiębiorców przez Stowarzyszenie;
- utworzenie znaku certyfikującego produkty klastra „Beskidzki Produkt na 5”;
- (otrzymali go już pierwsi twórcy ludowi);
- przygotowanie przez Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych Delta Partner Programu Rozwoju Turystyki dla „Beskidzkiej 5”;
- połączenie działań Delt Partner i GAPP (Sieci Turystyki w Beskidach);
- połączenie, na terenie „Beskidzkiej 5”, projektów wcześniejszych z projektem „Turystyka wspólna sprawa”;
- spotkania konsultacyjne w sprawie Programu Rozwoju Turystyki dla „Beskidzkiej 5”.

Klaster „Beskidzka 5” jest siecią otwartą o małych barierach wejścia. Występuje tu współdziałanie inicjatyw podmiotów wsparcia okołobiznesowego spoza sfery naukowej oraz duży wpływ władz regionu. Klaster charakteryzuje się brakiem inicjatyw oddolnych, wszelkie stymulatory pochodzą spoza jednostek przedsiębiorców turystycznych [15].

Analiza zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego klastra „Beskidzka 5”

Zagospodarowanie przestrzenne terenów turystycznych, rekreacyjnych należy rozpatrywać w połączeniu z gospodarką turystyczną. Celem zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego jest zapewnianie turystom dojazdu do miejsca przeznaczenia turystyki. Powszechnie stosowaną w literaturze definicję gospodarki turystycznej przedstawił W.W. Gaworecki, określając ją jako zbiorczy termin, obejmujący ogół urządzeń i środków służących zaspokojeniu potrzeb uczestników aktywności [5].

Zagospodarowanie turystyczne to przystosowanie terenu do potrzeb ruchu turystycznego i rekreacyjnego.

Dostępność komunikacyjna obszarów turystycznych zaliczana jest do jednego z elementów atrakcyjności turystycznej. Infrastruktura komunikacyjna decydująca o dostępności komunikacyjnej terenu stanowi jednak niewątpliwie jeden z podstawowych elementów zagospodarowania turystycznego.

Infrastruktura obejmuje ogół gałęzi i działalności obsługujących produkcyjną i nieprodukcyjną sferę gospodarki. Stanowi ona system organizacji należących do otoczenia, który swym funkcjonowaniem umożliwi powstawanie i rozwój przedsiębiorstw. Obejmuje instytucje zapewniające funkcjonowanie danej jednostki przez świadczenie bezpośrednich usług i zaspokajanie potrzeb pracowników i ich rodzin. Z jednej strony infrastruktura to dobra kapitałowe, czyli kapitał fizyczny, mający często charakter dóbr publicznych i stanowiący komunikacyjną i fizyczną podstawę gospodarki (system transportu – drogi, koleje, porty, mosty, lotniska – system telekomunikacji, system wodociągów i kanalizacji municypalnych, elektrownie i sieć elektryczna, szpitale, szkoły). Z drugiej strony infrastruktura to podstawowe warunki konieczne do rozwoju gospodarki [1].

Zagospodarowanie to właśnie odpowiednia infrastruktura, którą można podzielić na [13]:

- techniczną (urządzenia, np.: drogi, szlaki turystyczne, górskie koleje linowe, wyciągi narciarskie, lotniska turystyczne, żegluga turystyczna, specjalistyczne urządzenia obiektów uzdrowiskowych, sieć hotelowa, sieć zakładów gastronomicznych itp.),
- społeczną (biura turystyczne, obiekty sportowe i wypoczynkowe, urządzenia rozrywkowe, informacja turystyczna itp.).

Uznać należy, iż odpowiednie zagospodarowanie terenów w urządzania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej daje możliwość miejscowej ludności na aktywne spędzanie wolnego czasu, a tym samym przyczynia się do poprawy ich kondycji fizycznej oraz zdrowotnej.

Obszar utworzonego klastra turystycznego „Beskidzka 5”, funkcjonującego na terenie geograficzno-fizycznym Beskidu Śląskiego, jest regionem niezwykle atrakcyjnym dla turystów nastawionych na aktywne spędzanie czasu. Beskid

Śląski udostępnia turystom kilkaset kilometrów znakowanych szlaków turystycznych, gęstą sieć górskich schronisk, malownicze szlaki rowerowe, trasy do uprawiania narciarstwa biegowego i zjazdowego. Obszar ten oferuje ciekawą ofertę gastronomiczną i noclegową. Również turyści zainteresowani kulturą: beskidzkim folklorem, tradycyjnym rzemiosłem czy zabytkami architektury drewnianej wykazują swoje zadowolenie z pobytów turystycznych. Dzięki temu, że obszar „Beskidzkiej 5” obejmuje pięć gmin (Brenna, Istebna, Szczyrk, Ustroń i Wisła) o zróżnicowanym charakterze, każdy turysta znajdzie coś dla siebie – samotnicy poszukujący kontaktu z przyrodą i wytchnienia od miejskiego zgiełku i pośpiechu, poszukiwacze wrażeń, którzy odpoczywają tylko wówczas, gdy wokół dzieje się coś niezwykłego, rodziny z małymi dziećmi nastawione na swobodne, lekkie formy wypoczynku, czy wreszcie osoby zainteresowane przede wszystkim beskidzkimi przysmakami bądź wyrobami rzemieślniczymi [3].

Potencjał rozwojowy „Beskidzkiej 5” polega między innymi na tym, że główną aspiracją rozwoju wszystkich gmin tworzących klastr jest osiągnięcie statusu znaczącego ośrodka turystycznego. Ponadto wszystkie gminy posiadają własne, unikatowe walory, które stanowią podstawę dla budowania wspólnej, kompletnej oferty turystycznej w ramach klastra. Gminy tworzące klastr zdezeterminowane są do podejmowania inwestycji w zakresie modernizacji infrastruktury turystycznej, co w przypadku wspólnych działań jest mniej ryzykowne, a z punktu widzenia przestrzeni dogodnie i wielce pożądane. Inwestycje infrastrukturalne są tym bardziej efektywne, im większy obszar terytorialny obejmują, tworząc sprzyjające warunki rozwoju wszelkich form turystyki i rekreacji, a tym samym polepszając warunki życia i bytu stałych mieszkańców danego obszaru, w tym przypadku Beskidu Śląskiego.

Tabela 1. Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna zlokalizowana na obszarze „Beskidzkiej 5” w 2015 r.

Obiekty	Gminy				
	Brenna	Istebna	Szczyrk	Ustroń	Wisła
Hale, sale, boiska sportowe, orliki, centra sportu oraz korty tenisowe (fizyczna liczba obiektów)	7	7	3	5	13
Trasy nordic walking (długość w km)	2	24,9	5,5	9	–
Trasy rowerowe (długość w km)	10	45	54	22	86
Wypożyczalnie sprzętu sportowo-rekreacyjnego (fizyczna liczba obiektów)	8	12	18	26	28
Baseny (fizyczna liczba obiektów)	4	5	4	4	5
Wyciągi narciarskie (długość w km)	5,8	1,1	7,65	1,8	8,74
Wyciągi (fizyczna liczba obiektów)	12	5	17	6	22
Trasy zjazdowe (długość w km)	9,7	4,75	31,8	6,2	12,8
Trasy biegowe (długość w km)	3	16,4	1,85	6	20

Tabela 1. Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna... (cd.)

Obiekty	Gminy				
	Brenna	Istebna	Szczyrk	Ustroń	Wisła
Szkoły narciarskie (fizyczna liczba obiektów)	3	5	5	3	10
Parki linowe (fizyczna liczba obiektów)	1	0	1	2	2
Szlaki turystyczne oraz szlaki i trasy spacerowe (długość w km)	127	78	142	109	252
Punkty widokowe (fizyczna liczba obiektów)	2	3	3	2	4
Muzea, galerie, izby twórczości, ośrodki edukacji ekologicznej, amfiteatry (fizyczna liczba obiektów)	3	6	2	8	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://mapa-turystyczna.pl/>, <http://www.brenna.org.pl/>, <http://nanarty.sport.pl/narty/0,0.html>, <http://www.beskidslaski.pl/brenna.html>, <http://www.studentnews.pl/serwis.php?s=199&pok=5801&c1=1167&c2=>, <http://www.istebna.eu/index.php>, <http://www.ustron.com.pl/index.php>, <http://www.wisla.pl/>, <http://www.ug.istebna.pl/index.php>, <http://www.ustron.pl/>, <http://www.beskidzka5.pl/beskidzka5>, <http://www.szczyrk.info.pl/szlaki>, <http://www.szczyrk.pl/>, <http://rowery.wisla.pl/>, <http://www.sanatoria.com.pl/>, <http://www2.mz.gov.pl/wwwmz/index?mr=m8&ms=698&ml=pl&mi=698&mx=0&ma=13915>, <http://www.szczyrk.atrakcje.pl/index.html>, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks [dostęp: 17.10.2016].

Na obszarze klastra turystycznego „Beskidzka 5” występują liczne atrakcje turystyczne dla dzieci w różnym wieku i młodzieży. Krótkie wędrówki po górskim szlaku są atrakcją dla każdego malca. Niewątpliwie atrakcyjne dla dzieci są kolejki linowe na Czantorię czy Skrzyczne. Ważną atrakcją rekreacyjną stanowią także takie obiekty, jak Extreme Park na Równicy w Ustroniu czy Centrum Aktywnego Wypoczynku w Brennej, Leśny Park Niespodzianek w Ustroniu, w którym szereg gatunków zwierząt zamieszkuje w swym naturalnym otoczeniu, m.in. orły, myszołowy, sokoły, jastrzębie, sowy, jelenie, sarny, muflony, dziki. W Leśnym Parku Niespodzianek kilka razy w ciągu dnia odbywają się ponadto pokazy lotów ptaków drapieżnych. Dodatkową atrakcją dla dzieci jest plac zabaw, bajkowa aleja z ruchomą ekspozycją, czy polana piknikowa, a także Salon Zabaw dla Dzieci „Fidle Migle”, wyposażony w suche baseny kulkowe, zjeżdżalnie, tunele, labirynty, ściankę wspinaczkową, magiczną szafę, worki bokserskie oraz małą salkę dla najmłodszych dzieci [8].

Obszar „Beskidzkiej 5”, ze względu na atrakcyjne położenie, niewielką odległość od Aglomeracji Górnośląskiej czy Krakowa oraz rozbudowanej bazy noclegowej, stanowi dogodne miejsce do organizacji szkoleń, konferencji i sympozjów, czyli dla turystyki biznesowej. W każdej miejscowości znajduje się co najmniej kilka obiektów posiadających sale konferencyjne z nowoczesnym wyposażeniem audiowizualnym. Wiele tych obiektów oferuje specjalne pakiety dla grup szkoleniowych, obejmujące ciekawe imprezy towarzyszące i atrakcyjną

ofercie aktywnego spędzania wolnego czasu. Na terenie „Beskidzkiej 5” działa również kilka firm specjalizujących się w organizacji wyjazdów integracyjnych, motywacyjnych i imprez typu team-building [8].

Tabela 2. Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna dostępna w obiektach noclegowych zlokalizowanych na obszarze „Beskidzkiej 5” w 2014 r.

Obiekty	Gminy				
	Brenna	Istebna	Szczyrk	Ustroń	Wisła
Boisko do siatkówki lub koszykówki (fizyczna liczba obiektów)	4	2	9	11	15
Boisko do piłki nożnej (fizyczna liczba obiektów)	2	1	3	4	6
Kort tenisowy (fizyczna liczba obiektów)	1	1	3	5	3
Basen kryty (fizyczna liczba obiektów)	0	1	5	5	5
Basen otwarty (fizyczna liczba obiektów)	0	1	4	4	9
Siłownia (fizyczna liczba obiektów)	2	2	9	20	11
Sauna (fizyczna liczba obiektów)	3	4	10	23	25
Solarium (fizyczna liczba obiektów)	0	1	4	8	4
Zabiegi SPA (fizyczna liczba obiektów)	0	0	5	14	12
Zajęcia prowadzone przez instruktora (np. fitness, joga, aerobik, gimnastyka)	0	1	3	14	5
Stół do bilardu z wyposażeniem	3	5	12	23	23
Stół do tenisa stołowego z wyposażeniem	5	6	10	21	27
Minigolf (fizyczna liczba obiektów)	0	0	0	2	1
Wypożyczalnia sprzętu pływającego (fizyczna liczba obiektów)	0	0	2	2	2
Wypożyczalnia sprzętu turystycznego (np. rowery, nordic walking, narty, łyżwy, rolki)	2	5	6	20	12
Pokój zabaw dla dzieci (fizyczna liczba obiektów)	0	1	8	13	17
Hipodrom/stadnina koni w obiekcie (fizyczna liczba obiektów)	3	0	0	2	1
Kręgle (fizyczna liczba obiektów)	0	1	1	4	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań terenowych autora oraz Banku Danych Lokalnych, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks [dostęp: 16.05.2015].

W odniesieniu do turystycznych obiektów noclegowych stwierdzono, że spośród wszystkich pięciu gmin tworzących „Beskidzką 5” największa liczba obiektów tego typu funkcjonuje w Wiśle – 70 obiektów, następnie w Ustroniu – 51, Szczyrku – 37, Brennej – 14, zaś najmniej jest ich w Istebnej – 12 obiektów (tabela 3). W przypadku miejsc noclegowych najwyższą ich liczbę odnotowano w Ustroniu – 5338, najniższą natomiast w Istebnej – 502. W pozostałych gminach odpowiednio: Wisła – 5308, Szczyrk – 2791, Brenna – 553 miejsca noclegowe (tabela 3).

Tabela 3. Turystyczne obiekty noclegowe [1] zlokalizowane na obszarze „Beskidzkiej 5” w 2015 r.

Obiekty \ Gminy	Brenna	Istebna	Szczyrk	Ustroń	Wisła
Obiekty ogółem	14	12	37	51	70
Miejsca noclegowe	553	502	2791	5338	5308
Korzystający z noclegów	6797	18 640	111 421	156 215	191 313

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks [dostęp: 20.10.2016 r.].

Podsumowanie

Odpowiednie zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne jest jednym z czynników decydujących o wyborze przez odwiedzających odpowiedniej destynacji turystycznej. Na obszarach turystycznych należy szczególnie dbać o stały rozwój niezbędnej infrastruktury wykorzystywanej przez odwiedzających podczas swoich podróży.

Obszar klastra „Beskidzka 5”, obejmujący gminy Szczyrk, Wisła, Ustroń, Brenna i Istebna, posiada zróżnicowane zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne umożliwiające spędzanie czasu wolnego odwiedzającym o niezwykle zróżnicowanych preferencjach turystycznych, rekreacyjnych i sportowych.

Zagospodarowanie turystyczne tworzą między innymi: obiekty noclegowe, szlaki turystyczne, ścieżki rekreacyjne, trasy narciarstwa biegowego i zjazdowego, tory saneczkowe, trasy rowerowe, nordic walking, parki rozrywki, parki linowe, boiska sportowe, korty tenisowe, baseny, siłownie, sale do zajęć ruchowych, pokoje zabaw, hipodromy i kręgielnie oraz wypożyczalnie.

Analizowany klaster turystyczny, poprzez specyfikę polegającą na innowacyjności rozwiązań organizacyjnych opierających się na współdziałaniu podmiotów w klastrze oraz swoje zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne, stanowi obszar, który systematycznie staje się przedmiotem coraz większego zainteresowania potencjalnych nabywców usług turystyczno-rekreacyjnych o stale zwiększających się potrzebach turystycznych czy rekreacyjnych.

Literatura

- [1] Chudy W., *Wyposażenie Polskich obszarów wiejskich w infrastrukturę komunalną*, [w:] *Infrastruktura i ekologia terenów wiejskich*, Komisja Technicznej Infrastruktury Wsi, Polska Akademia Nauk oddział w Krakowie, nr 2/2007, s. 111–120.
- [2] Dołowy A., Milewski D., Niedzielski P., Szostak D., *Innowacyjność i struktury klastrowe w województwie zachodniopomorskim. Turystyka*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2008, s. 115–118.

- [3] Dorda A., *Osobliwości i atrakcje przyrodnicze Beskidzkiej 5 – Zielona księga Beskidzkiej 5*, Delta Partner, Cieszyn 2009, s. 8–9.
- [4] *Ekspertyza – klastry województwa śląskiego – rekomendacje dla dalszego rozwoju*, Politechnika Śląska, 2011, s. 64, <http://docplayer.pl/2511056-Ekspertyza-klastry-województwa-slaskiego-rekomendacje-dla-dalszego-rozwoju.html> [dostęp: 12.06.2015].
- [5] Gaworecki W., *Turystyka*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1998, s. 156.
- [6] Hołub-Iwan J., Małachowska M., *Rozwój klastrów w Polsce – Raport z badań*, Fundacja Talent – Promocja – Postęp, Szczecin 2008, s. 8.
- [7] Hyski M., *Sport and other leisure activity of youth from rural areas on the example of Cieszyn powiat, Poland*, “Acta Facultatis Educationis Physicae Universitatis Comenianae” 2014, nr LIV/I, s. 15–20.
- [8] <http://www.beskidzka5.pl/atracje> [dostęp: 29.04.2015].
- [9] Jackson J., Murphy P., *Tourism destinations as clusters: Analytical experiences from the New World*, „Tourism and Hospitality Research” 2002, 4 (1), s. 36–52.
- [10] Ketels Ch.H., *European Clusters*, Hagbarth Publications, USA 2004.
- [11] Mikołajczyk B., *Pojęcie i istota klastra*, [w:] *Klastry na świecie. Studia przypadków*, red. B. Mikołajczyk, A. Kurczewska, J. Fila, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2009, s. 16–17.
- [12] Mrnjavac Ž., Petrić L., *Tourism destinations as a locally embedded system: analogy between tourism destination and industrial district*, „Tourism” 2003, 51 (4), s. 403–416.
- [13] Muszkieta R., Napierała M., *Wstęp do teorii rekreacji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2011, s. 111.
- [14] Porter M.E., *Location, competition, and economic development: Local clusters In a global economy*, „Economic Development Quarterly” 2000, 14 (1), s. 15–34.
- [15] Ryśnik J., Hadzik A., *Cluster as a perspective of engaging a network of entities which create products such as international sports event*, International Marketing and Management of Innovations, Bielsko Biała 2016, <http://immi.ath.bielsko.pl/2016/02/16/cluster-as-a-perspective-of-engaging-a-network-of-entities-which-create-products-such-as-international-sports-events/> [dostęp: 6.03.2016].
- [16] Staszewska J., *Klaster perspektywą dla przedsiębiorców na polskim rynku turystycznym*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2009, s. 108–112.
- [17] Zmyślony P., *Region turystyczny jako klaster*, [w:] *Międzynarodowa konkurencyjność regionu turystycznego*, red. Ł. Nawrot, P. Zmyślony, Wyd. Prok-senia, Kraków 2009, s. 31–33.

The tourism and recreational infrastructure of cluster as a factor of growth of tourist attractiveness in the “Beskidzka 5” cluster

Summary: The subject of the article is tourism and recreational infrastructure of cluster as a factor of growth of tourist attractiveness in the “Beskidzka 5” cluster. Clusters, as a modern form of co-operation and collaboration of scientific institutions, regional or local authorities and companies in various branches, are developed in various ranges of industrial activities, services and agriculture or tourism. Recognition of clusters in the international arena depends on the efficiency and competitiveness of their operation. Issues of thesis are taken due to the increasing role of active tourism in the life of modern society. The most important for tourists is to provide appropriate facilities and infrastructure facilities. The aim of the article is to indicate the importance of the cluster in increasing the attractiveness of tourist and recreational areas as an example of the “Beskidzka 5” cluster. For the realization of the subject the tourism equipment infrastructure of “Beskidzka 5” cluster is presented and this is the point of the attractiveness of tourism and recreation throughout the area.

Keywords: tourist infrastructure, cluster tourist attractiveness.